

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

III. De Rescriptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

habetur celebrati quocannis debent

De Rescriptis.

T I T. III.

Constitutiones, de quibus Tit. superiori dictum est, sunt generales, quæ scilicet omnes tangunt, & obligant: sequitur de personalibus, id est, Rescriptis, quæ eos tantum obligant, ad quos diriguntur.

Quid igitur est Rescriptum?

*Ita Rescriptum est concessio Principis per litteras authenticas legitime facta. * Vel Rescriptum est summi Pontificis epistola subditis suis vel ad lites prosequendas seu finiendas (quod tendit etiam interpretatio obscuritatis) vel ad beneficium consequendum concessa. Rescribit autem summus Pontifex aut Princeps ad preces sive libellos supplicantium, quæ hoc jure dicuntur Petitoria, sive Petitoria insinuationes, & Oblationes petitorij.*

*Ita Rescriptum est concessio Principis per litteras authenticas legitime facta. * Vel Rescriptum est summi Pontificis epistola subditis suis vel ad lites prosequendas seu finiendas (quod tendit etiam interpretatio obscuritatis) vel ad beneficium consequendum concessa. Rescribit autem summus Pontifex aut Princeps ad preces sive libellos supplicantium, quæ hoc jure dicuntur Petitoria, sive Petitoria insinuationes, & Oblationes petitorij.*

Quo

Quotuplicia sunt Rescripta?

Sunt triplicis generis, vel enim conceditur aliquid rescripto contra jus commune, vel præter jus commune, vel secundum jus commune. *Contra jus commune*, ut cum aliquis solvitur lege vel canone, veluti quod collegium aliquod si imperatur, non nisi coram certo iudice respondere cogatur. * Verùm hujusmodi rescripta peculiariter appellantur privilegia, seu dispensationes, de quibus hic non agitur. *Præter jus commune*, ut cum Pont. rescripto suo mandat Ecclesiæ alicujus Prælati, quatenus Sempronio v.g. provideat de beneficio Ecclesiastico primum vocaturo, * & vocantur rescripta gratiæ. * *Secundum jus commune*, ut cum Pont. causâ aliquâ per appellationem ad se devolutâ, vel aliâ ad se pertinente, rescripto suo supplicanti dat iudicem aliquem, vel etiam de jure obscuro consulentibus rescribit; quæ vulgò vocantur rescripta ad lites, vel justitiæ, quia tendunt ad justitiâ administrandam. Duo hæc posteriora genera sunt hujus loci.

Qui possunt concedere Rescripta?

Generaliter accepta voce Rescripti, quilibet in dignitate constitutus qui legare potest etiam per rescriptum rectè mandat,

can. Prægentius 27. xvi. q. 7. Canon. certum 7. de consec. dist. 1.

c. Volentes 1. de privileg. in 6.

c. Litteris 39. de c. 40.

c. Si gratiosè 5.

ead. in 6. Clem.

sub eod.

2. c. 1. d. c. Sciscitantus 13.

c. 27.

h. 2.

mandat: & aliàs in spiritualibus solus Pont. & in temporalibus Imperator vel Princeps supremus per rescripta aliquid mandant vel indulgent.

Qua causa vitiant Rescripta?

Vitiari Rescripta contingit I. Ex parte formæ; ut si congruus non sit sermo, sed peccatum in constructione: quamvis unius aut alterius litteræ ommissio non noceat, modò aliàs sensus perfectus haberi possit. Peccatur quoque in forma si desit locus, annus vel dies concessionis, item nomen vel subscriptio Pontificis vel Imp. Rescriptum concedentium.

*et Ad au-
dientiã.
11. h. t.*

*c. ex par-
te 11. inf.
de fide
instru. l.*

*3. & 4.
C. de ad-
vers. re-
ser.*

*c. ex par-
te 13. inf.
de off.
jud.*

*de leg. c.
ad hac
10. h. t.*

*c. ex lit-
teris 20.
h. t.*

II. Ex parte materiæ subjectæ, si Rescriptum rem absurdam & iniquam contineat; veluti si eo injungatur iudici, ut nullas exceptiones adversarii admitat; vel si concedatur impetranti, ut iudicem sibi amicum, sed colligatori suspectum eligere, eique solius arbitrio negotia omnia committere possit.

III. Ex parte causæ efficientis vitiatur Rescriptum; fraus, malitia, ac dolus ipsorum impetrantium, itemque abusus rescriptorum. Hinc vitiosum redditur Rescriptum, si vel per obreptionem, id est falsi suggestionem, vel per subreptionem, aliud veri suppressionem, fuerit impetratum.

Quid!

Quid si malitiosè seu doto studio, aut falsum exprimendo, aut verum supprimendo elicitum sit?

Tunc mendax seu subdolanus preceptor penitus carebit impetratis, omniq; commodo litterarum. Dico, malitiosè, quia scilicet non ignorabat preceptor, quin si rem, ut erat, ex fide narrasset, se passurum fuisse repulsam. Secus, si non malignè, sed per errorem aut simplicitatem: & re ipsâ narrata verosimile sit. Pontificem nihilominus saltem in forma communi concessurum fuisse: *d. c. Ex litteris c. 3. 8. 17. 27. & aliiis h. t.* tunc enim rescriptum valebit. Quod si id iudici verosimile non videatur, declarabit rescriptum subreptitium, & non secundum tenorem ejusdem pro impetrantis voluntate, qui rem ex fide non narravit, sed juxta dispositionem juris communis, proque rei veritate negotium sibi commissum terminabit. *d. c. Ex litteris.*

Estne quoad hunc articulum differentia inter rescripta ad beneficia, & ad lites?

Est sanè; quia rescripta ad beneficia seu gratiæ, quando res, prout se habet, fideliter narrata non est, ipso jure sunt nulla: sed rescripta ad lites seu justitiæ non sunt ipso jure nulla, verum opposi-

ta exe.

*c. 4. De
prab. in
6. Felin.
in d. c. fis.
per litte-
ris & d.
e. ad au-
dientia.*

tâ exceptione infringi debent, ut decla-
rentur nulla; quia hujusmodi rescripta
sunt ambitiosa, cum ambiant honores
& sectentur lucra, non item rescripta ad
lites.

An igitur ad valorem rescripti ei inseri oportebit clausulam salutarem, Si preces veritate nitantur?

*l. ult. C.
de divers
rescript.*

Id quidem jus civile requirit, ut scilicet rescripta Imp. Regis, vel Principis non valeant, nisi dimam clausulam expressam tenori ipsius rescripti insertam habeant: sed non perinde jus Canonicum, quo jure semper intelligitur adjuncta hæc clausula, *Si preces veritate nitantur*, vel *Si ita est*; utpote quod examen veritatis illi committit, ad quem destinatur rescriptum, etiam si nudus tantum esset executor. Adeo ut, si iudici interdicaretur cognitio de veritate, tale rescriptum reputetur falsum, seu à Pont. non profectum, quippè qui in dubio semper præsumitur velle sequi dispositionem juris communis.

*c. 2. &
olim. 25.
b. 1.*

*l. 4. Si
contra
jus vel
util. pub.*

Quid juris, si super eodem negotio seu re ab uno eodemque peccatore vel à diversis, ad diversos iudices diversa impetrentur rescripta?

Quòd si ab uno peccatore id fiat,
neu-

neutrum valebit; quia fraus & dolus alicui patrocinari non debent. Qui vero duo sic obtinuit rescripta, in quorum altero alterius non fit mentio, praesumitur id animo vexandi fecisse, ut molestiis fatiget adversarium & sumptibus. Eadem est ratio, si quis duo impetret rescripta ad beneficia obtinenda in diversis locis. At vero si vel unus vel uterque colligatorum ad diversos iudices super eadem lite diversa obtineant rescripta, tunc prius praefertur posteriori. quia posterius habetur subreptitium. Nisi in posteriori fiat mentio prioris, quia tunc Pont. per posterius intelligitur revocari prius; vel posterius sit speciale, quia speciale indistincte praevalet generali, semperque maior illius habetur ratio, quod sub eodem genere ad individua directum est.

*Quid si super rescripto valido dubium
oriatur?*

Hujus interpretatio fieri debet juxta formam juris communis, quod in dubio Pont. semper praesumitur velle sequi: aut certe, si iudex propter litigantium contradictionem non satis commodè commodam possit dare interpretationem, eo casu vel per arbitros controversia

*c. Ex tenore 15.
h.t.*

*c. In nostris 22.
eod.*

*c. Super litteris 20. eod.
c. 3. eod.*

c. 1. & c. Pastoralis 14. §. quoniam eod. c. generi De R. l. in §.

d. c. Pa-
storalis.

versia erit determinanda, vel summus Pontifex aut Princeps, qui rescriptum dedit, consulendus.

c. Sanè
2. inf. de
offic. jud.
deleg.

A quo tempore Rescripta vim effectumque suum habere incipiunt?

c. 12. h. t.
in 6. Ene
Eum qui
de prob.
in 6.

In rescriptis gratiæ tempus inspici- tur, quo datum est rescriptum. Unde duobus idem beneficium persequentibus, is præferendus est, non qui prior rescriptum præsentavit, sed prior litteras ad beneficium impetravit. At in rescrip- tis justitiæ tēpus illud inspici debet, quo litteræ judici vel parti oblatae fuerint.

c. Ut de-
bitus 59.
inf. De
appel.

Quamdiu durant rescripta?

l. 2. C. de
divers.
rescript.
c. decet
26. de R.
l. cin. l. 1.
D. de
un. c.
Plerum-
q; 23. h. t.

Quæ beneficium continent, si tempus certum non exprimitur, perpetua sunt, usque ad revocationem, aut certè intra decem annos illis uti potest, qui ea ob- tinuit, * Rescripta verò justitiæ, quæ ex jure communi dantur à S. Pont. vel Principe ad iudices obtinendos, ad judi- cati executionem, & alia hujusmodi, a- nalia sunt. * Excepitur tamen ille casus, quando plura rescripta à diversis sunt impetrata; * quia si prior impetrans do- lo vel negligentia intra anni spatium re- scripto suo non utatur, posteriori erit lo- cus, dummodò copiam iudicis habere potuerit.

De.